

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ใน 5 ด้าน ได้แก่ งานเอกสารหลักสูตร งานการจัดการเรียนการสอน งานการนิเทศการสอน งานการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และงานการบริการหลักสูตร ซึ่งมีแนวทางในการศึกษาค้นคว้า สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อศึกษาการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และสังกัด เพื่อเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามตำแหน่งและสังกัด ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก และเพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งและสังกัดของผู้บริหารหลักสูตร ที่มีต่อการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง และสังกัด ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก

วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าโดยการสอบถามผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา จากนั้นได้ศึกษาระดับและเปรียบเทียบการบริหารหลักสูตร จำแนกตามตำแหน่ง และสังกัด รวมทั้งศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่ง และสังกัด กับการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) จากประชากรที่เป็นผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา ในวิชาศิลปะ

กับชีวิต ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก จำนวน 94 คน และผู้บริหารกับครูผู้สอน
วิชาดนตรีศึกษาในวิชาศิลปะกับชีวิตของโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
จำนวน 214 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ศึกษา
จากทฤษฎี เอกสาร และผลการวิจัย แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ
บางส่วนของแบบสอบถามผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า
(rating scale) 5 ระดับปฏิบัติ โดยเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
จำนวน 50 ข้อ (ดูภาคผนวก) เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน
และครูผู้สอน รวม 5 ด้าน ซึ่งในแต่ละด้านมีจำนวนข้อ ดังนี้

1. งานเอกสารหลักสูตร	10 ข้อ
2. งานการจัดการเรียนการสอน	10 ข้อ
3. งานการนิเทศการสอน	10 ข้อ
4. งานการวัดผลและประเมินผล	10 ข้อ
5. งานการบริการหลักสูตร	10 ข้อ

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรง โดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา
จำนวน 7 ท่าน แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในจังหวัดปราจีนบุรี
จังหวัดนครนายก และเมืองพัทยา จำนวน 60 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก ซึ่งได้ค่าสูงกว่า .20
ทุกรายการ และนำไปหาความเชื่อมั่น ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล
จากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนวิชาดนตรีศึกษา ในวิชาศิลปะกับชีวิต ระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนในโครงการ
ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ได้แก่จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา

โดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาไปขอความอนุเคราะห์ จากผู้อำนวยการ
 สามัญศึกษา และผู้อำนวยการประถมศึกษา ทั้ง 3 จังหวัด เพื่ออำนวยความสะดวกในการแจก
 แบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาดังกล่าว
 ด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ พร้อมแนบของติดแสตมป์ส่งกลับคืนผู้วิจัย กรณีไม่ได้รับ
 แบบสอบถามคืน ผู้วิจัยได้ติดตามทวงถามด้วยตนเอง ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนทั้งสิ้น 308 ฉบับ
 คิดเป็นร้อยละ 96.86

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
 โปรแกรม SPSS for Windows โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

1. ศึกษาระดับ ของการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 ของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก
 ใช้ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
2. วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรตำแหน่ง กับสังกัดของกลุ่มตัวอย่างที่ส่งผลต่อ
 การบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (two-way ANOVA)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย สรุปสาระสำคัญ ได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับของการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
 ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนในโครงการขยายโอกาส
 ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในเขตพัฒนา
 พื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
2. ความแตกต่างของการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษา
 ตอนต้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ที่บริหารโดยผู้ที่มี
 ตำแหน่งต่างกัน มีระดับการบริหารด้านเอกสารหลักสูตร ด้านการนิเทศการสอน และโดยรวม
 แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการบริหารด้านการจัดการเรียนการสอน
 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการบริการหลักสูตรแตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

3. ความแตกต่างของการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ที่บริหารโดยผู้ที่สังกัดหน่วยงาน ต่างกัน มีระดับการบริหารรายด้าน และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับสังกัด ไม่รวมส่งผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตร วิชาดนตรีศึกษา โดยรวมและรายด้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโดยภาพรวม และจำแนกเป็นรายด้าน ซึ่งมีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับของการบริหารหลักสูตรโดยรวมทุกด้าน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารหลักสูตร วิชาดนตรีศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร วิชาดนตรีศึกษา ได้รับการศึกษาอบรมเพื่อพัฒนางาน และได้รับการปรับตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษาให้เป็นตำแหน่ง ที่ได้รับเงินเดือนในระดับสูงขึ้น ตามนัยของกฎ กค. ข้อ 3 ฉบับที่ 13 ซึ่งกำหนดให้มีการประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยประเมินงานบริหารทั้ง 6 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู, 2537, หน้า 42-43) และเกณฑ์การกำหนดตำแหน่ง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับเงินเดือนสูงขึ้นเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย ตามนัยของกฎ กค. ฉบับที่ 13 (2535) ซึ่งกำหนดให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการประเมินความชำนาญการ และความเชี่ยวชาญในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานบริหารใน 4 ด้าน (สำนักงาน คณะกรรมการข้าราชการครู, 2535, หน้า 2) จึงเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้บริหารพยายามปรับปรุง การบริหารงานให้สูงขึ้น มีความกระตือรือร้นตื่นตัวอยู่เสมอ ซึ่งส่งผลให้หลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ได้รับการบริหารไปด้วย แต่ถ้ามองในอีกด้านหนึ่งในทางปฏิบัติจะเห็นได้ว่า ครูผู้สอน วิชาดนตรีศึกษาที่มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ดนตรี มีน้อยมากในทุกระดับ จึงทำให้การบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรตามนัยที่ว่า เป็นการสมควรที่ผู้สอนควรทำความเข้าใจกับประสบการณ์ดนตรีด้วย เพื่อใช้เป็นแนวทาง

ในการจัดกิจกรรมดนตรี หรือข้อควรคำนึงในการเรียนการสอนดนตรี ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ดนตรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด (ณรุทธ์ สุทธจิตต์, 2537, หน้า 150) จากปัจจัยทั้งสองด้านที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา จึงทำให้ภาพรวมโดยเฉลี่ยทุกด้านของการบริหารหลักสูตรดังกล่าว มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ แสน สมนึก (2530, หน้า 73) ที่ศึกษาพบว่า การบริหารหลักสูตรกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในโครงการส่งเสริมการ ประถมศึกษาภาคตะวันออก โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า (2534, หน้า 87) ที่ศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการด้านหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรายละเอียดของการบริหารหลักสูตรในแต่ละด้านนั้น ผู้วิจัยได้แยกเป็นประเด็นอภิปราย ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านงานเอกสารหลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า มีการบริหารโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมัธยมที่สังกัดกรมสามัญศึกษา มีความพร้อมด้านงบประมาณ ที่จะนำมาจัดสรรให้ในด้านนี้เพราะมีเงินบำรุงการศึกษาสนับสนุน แต่โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไม่มีการเก็บเงินบำรุงการศึกษา จึงมีงบประมาณไม่เพียงพอและได้มาล่าช้ามาก รวมทั้งมีเอกสารหลักสูตรไม่เพียงพอ (ฉวีวรรณ พูลนาผล, 2535, บทคัดย่อ) จากปัจจัยทั้งสองด้านที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ด้านงานเอกสารหลักสูตร จึงทำให้ภาพรวมโดยเฉลี่ยทุกด้าน ของการบริหารหลักสูตรดังกล่าว มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ รังสี เกษมสุข (2536, หน้า 102) ที่กล่าวว่า ถึงแม้จะไม่มีความพร้อมในด้านงบประมาณ และอาจไม่เห็นความสำคัญของวิชาดนตรีศึกษา แต่อย่างน้อยก็ควรให้การสนับสนุนด้านคู่มือครู แบบเรียน และเอกสารการสอนอื่นๆ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษามีประสิทธิภาพตามสมควร เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ครรชิต กษมากรณ์ (2524, หน้า 86) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี มีข้อที่ผู้ปฏิบัติปฏิบัติงานเอกสารหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลางคือ จัดหาหรือจัดเตรียมคู่มือแบบเรียน และเอกสารอื่นๆ ส่งเสริมให้ทำหนังสืออ่านประกอบ และสนับสนุนให้มีการผลิตเอกสารทางวิชาการ

1.2 ด้านงานการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า มีการบริหาร

โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะสถานศึกษาต่าง ๆ ได้มีการปฏิรูปการเรียนรู้ ตามนโยบายของรัฐบาล จึงมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนในเรื่องที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของตนเอง และได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง อย่างเต็มที่ (วัฒนาพร ระวังทุกข์, 2542, หน้า 6) แต่ถ้ามองในอีกด้านหนึ่งในทางปฏิบัติ จะเห็นได้ว่า ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรด้านดนตรี ยังมีอยู่ในเกือบทุกโรงเรียน จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาของโรงเรียนที่ไม่มีบุคลากรด้านนี้ ไม่บรรลุผลเท่าที่ควร จากปัจจัยทั้งสองด้าน ที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ด้านงานการจัดการเรียนการสอน จึงทำให้ภาพรวมโดยเฉลี่ยทุกด้านของการบริหารหลักสูตร ด้านงานการจัดการเรียนการสอน มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะความเชื่อด้านการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ จึงสนับสนุนให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้ความจำเป็นในการบริหารงานด้านนี้อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2537, หน้า 158.) ที่กล่าวว่า ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในการศึกษาดนตรีในลักษณะของวิชาทั่วไป ซึ่งผู้เรียนควรมีโอกาสค้นคว้า จัดทำสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนสั่ง เพื่อความรู้อันแตกฉาน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาทำความเข้าใจและนำเนื้อหาสาระตามความคิดของตนเอง อันเป็นการปลูกฝังความคิดในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นความต้องการของผู้เรียนในวัยนี้อย่างมาก ในอันที่จะมีอิสระในการคิด การทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง

1.3 ด้านงานนิเทศการสอน จากผลการวิจัยพบว่า มีการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจวิเคราะห์ได้ว่า การบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ด้านงานการนิเทศการสอน กำลังได้รับการพัฒนาอย่างน่าพอใจ ดังผลงานวิจัยของ จิราวรรณ กระแสร์คุปต์ (2534, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการการนิเทศการสอนดนตรี-นาฏศิลป์ จากศึกษานิเทศก์ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก แต่ถ้ามองในอีกด้านหนึ่งในทางปฏิบัตินั้นมีปัญหาในการดำเนินการระดับโรงเรียน ได้แก่ การขาดศึกษานิเทศก์ที่มีความชำนาญด้านนี้ และครูผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศการสอนด้านดนตรีศึกษา ดังผลงานวิจัยของ อร่ามศรี แยมคลี (2534, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาการดำเนินงานนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ปัญหาการดำเนินงานระดับโรงเรียน ได้แก่

บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศงานวิชาการ จากปัจจัยทั้งสองด้านที่ส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ด้านงานนิเทศการสอน จึงทำให้ภาพรวมโดยเฉลี่ยทุกด้านของการบริหารหลักสูตรด้านงานนิเทศการสอน มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อร่ามศรี แยมคลี (2534, หน้า 112) ที่ศึกษาพบว่า การนิเทศงานวิชาการภายในของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับ วัชรินทร์ แสงศัพท์ (2528, หน้า 99) ที่ศึกษาพบว่า การนิเทศการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านงานการวัดผลและประเมินผล จากผลการวิจัยพบว่า มีการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะครูผู้สอนทราบว่า การวัดผลและประเมินผล เป็นเรื่องสำคัญของกระบวนการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการและความก้าวหน้าของนักเรียนว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และการสอนหรือไม่ เพียงใด (กรมวิชาการ, 2521, หน้า 13) แต่ถ้ามองในอีกด้านหนึ่ง จากผลงานวิจัยของ พวงเพ็ญ เปล่งปลั่ง (2529, หน้า 96) พบว่า ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาดีเด่น รางวัลพระราชทาน มีพฤติกรรมการประเมินผลการเรียนการสอนในระดับน้อย สำหรับการการวัดผลและประเมินผล ด้านดนตรี เป็นการวัดและประเมินผลด้านทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรี ซึ่งส่วนมากจะเน้น ด้านการวัดความรู้ทางทฤษฎีดนตรี ส่วนการประเมินผลด้านทักษะนั้น ยังมีการปฏิบัติน้อยมาก เนื่องจากครูผู้สอนมีทักษะในด้านนี้น้อยมากนั่นเอง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ภาพรวมของการบริหารหลักสูตรด้านงานการวัดผลและประเมินผล มีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2541, หน้า 184) ที่กล่าวว่า การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนดนตรีที่ดีจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลเป็นอย่างดีด้วย ผู้สอนดนตรีควรระลึกไว้เสมอว่า ไม่ว่าตนจะสอนได้อย่างไร แต่ถ้าการวัดและประเมินผลไม่เป็นไปตามหลักการ ย่อมทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนการสอนดนตรีที่ได้ตั้งใจไว้

1.5 ด้านงานการบริหารหลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า มีการบริหารโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการบริหารงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมด้านหลักสูตรและการสอน เช่น งานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา การจัดนิทรรศการต่าง ๆ ของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษา นั้นมีความพร้อมพอสมควร เพราะได้รับการสนับสนุน และการดูแลเอาใจใส่จากผู้บริหาร

ดังแนวคิดของ ชาญชัย อาจินสมาจาร (2541, หน้า 105) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารควรกระตุ้นบุคลากรและนิเทศกิจกรรมต่าง ๆ แต่ถ้ามองในอีกด้านหนึ่ง การจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อสื่อการสอนวิชาดนตรีศึกษา ยังมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณ จึงทำให้งานการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับต่ำ จากเหตุผลดังกล่าวเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ด้านงานบริหารหลักสูตร จึงทำให้ภาพรวมมีการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จุฑามาศ เกิดแก้วฟ้า (2534, หน้า 98) ที่ศึกษาพบว่า การบริหารงานวิชาการ ด้านงานการบริหารหลักสูตร ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 อยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกที่บริหารโดยผู้ที่มีตำแหน่งต่างกันปรากฏว่า มีการบริหารด้านเอกสารหลักสูตร ด้านการนิเทศการสอน และโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นด้วยเหตุผลสองประการ คือ ประการแรกทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ต่างก็มีการบริหารหลักสูตรด้านเอกสารหลักสูตร ด้านการนิเทศการสอน และโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ดังตาราง 8) ประการที่สอง ทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนต่างก็มีส่วนในการบริหารหลักสูตรร่วมกัน ด้วยเหตุผลทั้งสองประการดังกล่าวจึงทำให้การบริหารหลักสูตร ที่บริหารโดยผู้ที่มีตำแหน่งต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนการบริหารด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน และด้านการบริการหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนนั้น เป็นการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล และการติดตามผลการเรียนการสอนของนักเรียน ในด้านการทำเครื่องมือวัดผล การกำหนดเกณฑ์การประเมินผล การมอบหมายหน้าที่ในการดำเนินการวัดผล การนำผลที่ได้จากการวัดมาวิเคราะห์ และการนำผลที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครูผู้สอนโดยตรง เพราะครูผู้สอนต้องจัดให้มีการวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ทั้งก่อนเรียน ขณะเรียน และหลังเรียน จึงทำให้ครูผู้สอนมีบริหารงานด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน มากกว่าผู้บริหาร ส่วนด้านการบริการหลักสูตรนั้น เป็นเรื่องของงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมวิชาการด้านหลักสูตร และสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่การจัดห้องสมุด การจัด

ห้องเรียน การจัดบริการแนะแนว การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดงบประมาณเพื่อการเรียน การสอน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องจัดให้มีขึ้นในสถานศึกษาของตน ดังนั้นผู้บริหาร จึงมีการบริหารงานด้านนี้มากกว่าครูผู้สอน

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ที่บริหารโดย ผู้ที่สังกัดหน่วยงานต่างกันปรากฏว่า มีระดับการบริหารรายด้าน และโดยรวมทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความแตกต่างกันในเรื่องความพร้อม ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งสองสังกัด กล่าวคือ ในด้านงบประมาณ โรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา มีงบประมาณที่ได้รับจากการเก็บ เงินบำรุงการศึกษา ส่วนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่มีการเก็บเงินบำรุงการศึกษา ในด้านบุคลากร โรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา มีอัตราครูดนตรีศึกษาบรรจุให้ จึงได้ครูที่มีความถนัด ด้านดนตรีศึกษามาสอนโดยตรง แต่โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่มีอัตราครูดนตรีศึกษาบรรจุให้ จึงจำเป็นต้องให้ครูที่ไม่มีความถนัดทางด้านดนตรีศึกษามาสอนแทน ส่วนด้านวัสดุอุปกรณ์นั้น โรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา มีการจัดสรรงบประมาณด้านครุภัณฑ์ประเภทเครื่องดนตรีให้ ส่วนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ ไม่มีงบประมาณในส่วนนี้ ดังนั้นโรงเรียนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา จึงมีการบริหารหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา มากกว่าโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

4. วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งกับสังกัด พบว่า ไม่รวมส่งผลต่อการบริหาร หลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในเขตพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง ทะเลตะวันออกโดยรวมและรายด้าน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ตำแหน่งซึ่งหมายถึงผู้บริหารและครูผู้สอน ต่างก็มีพื้นฐานทางด้านการบริหารหลักสูตร ในมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน เนื่องจากทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน ต่างก็ได้รับการศึกษาอบรม ด้านศึกษาศาสตร์มาคล้ายๆ กัน จึงไม่ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรแตกต่างกัน ส่วนสังกัด ซึ่งหมายถึงกรมสามัญ และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้น ผู้บริหาร

ที่สังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
ไม่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันพอที่จะส่งผลต่อการบริหารหลักสูตรวิชาคณิตศึกษา
รวมทั้งครูผู้สอนที่สังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติเช่นเดียวกัน ต่างก็ไม่มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันพอที่จะส่งผลต่อการบริหารหลักสูตร
วิชาคณิตศึกษาให้แตกต่างกันได้ ดังนั้นตำแหน่งกับสังกัดจึงไม่ร่วมกันส่งผลต่อการบริหาร
หลักสูตรวิชาคณิตศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรวิชาคณิตศึกษา
ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ดังนี้

1. ด้านงานเอกสารหลักสูตร โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนควรร่วมมือกันในการจัดให้มีการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหาร และการใช้หลักสูตรวิชาคณิตศึกษา รวมทั้งการจัดส่งครูคณิตศึกษาไปอบรม หรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และการสอนวิชาคณิตศึกษา ทั้งโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. ด้านงานการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการนำผลวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชาคณิตศึกษามาเผยแพร่ และทดลองใช้ในการเรียนการสอน เพื่อที่จะได้มีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ และมีหลักการที่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ด้านงานการนิเทศการสอน โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนควรร่วมมือกันในการเชิญศึกษานิเทศก์มาให้การนิเทศการสอนวิชาคณิตศึกษาอย่างสม่ำเสมอ หรือจัดให้มีการสาธิตการสอนวิชาคณิตศึกษาโดยครูผู้มีความชำนาญโดยตรง เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนต่อไป
4. ด้านงานการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน ผู้บริหารควรจัดให้ครูได้เข้ารับการอบรม เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลวิชาคณิตศึกษา เพื่อให้ครูผู้สอนวิชาคณิตศึกษาสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผล ตลอดจน

เครื่องมือวัดผลวิชาดนตรีศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และควรจัดให้มีคลังข้อสอบมาตรฐานของวิชาดนตรีศึกษาด้วย

5. ด้านการบริการหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษาขึ้นในโรงเรียน เช่น การจัดนิทรรศการกรมธรรมดนตรี การจัดชุมนุมดนตรีสากล การจัดแข่งขันดนตรี หรือการประกวดร้องเพลง เป็นต้น เพื่อเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศทางการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา และเป็นการให้นักเรียนรู้จักการนำความรู้ และทักษะจากบทเรียนมาใช้ในการชีวิตประจำวันด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา และโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขให้ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ผู้สอน และผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาดนตรีศึกษาต่อไป

2. ควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทาง ในการสร้างหลักสูตรวิชาดนตรีศึกษา ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ท้องถิ่นที่มีการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรม อย่างเช่นจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งนี้เพื่อเป็นการเตรียมให้ท้องถิ่นมีความก้าวหน้าทางวิชาการในทุก ๆ สาขา เพื่อรองรับความเจริญทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้น

3. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ ความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนการสอนวิชาดนตรีศึกษาในระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนวิชาดนตรีศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อไป